

ІСТОРІЯ

7-8, 2011

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 74644

В ШКОЛАХ УКРАЇНИ

Інструктивно-методичні
рекомендації щодо
вивчення предметів
у 2011/2012
навчальному році

Календарне
планування. 11 клас
(профільний рівень)

Підготовка учнів до участі
в історичних олімпіадах

Такі загадкові майя

видавництво
**ПЕДАГОГІЧНА
ПРЕСА**

Жанна БУРЯК,
 учитель історії, правознавства
 та етики гімназії № 172 «Нивки»
 м. Києва

Урок з теми «Добро і зло. Вчинки у вашому житті»

Етика. 6 клас

Мета та очікувані результати: допомогти учням усвідомити зміст етичних понять «добро» і «доброчинність», щоб вони вміли оцінювати добро і зло і робили між ними правильний вибір; формувати вміння в учнів моделювати ситуації та розв'язувати їх; виховувати в них моральні цінності та орієнтири, правила культури поведінки.

Наприкінці уроку учні повинні вміти:

- пояснювати, що таке добро і зло;
- розрізняти прояви добра і зла в стосунках між людьми;
- пояснювати, якою має бути добра людина, як вона повинна діяти в різних ситуаціях;
- характеризувати доброчинність та її прояви.

Матеріали та обладнання: підручник, дошка, крейда, дидактичний матеріал, ілюстрації, малюнки, навчальні тексти, словник.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Основні поняття й терміни: добро, зло, доброчинність, людяність, меценат.

План уроку

1. Що таке добро і зло.
2. Що таке вибір між добром і злом.
3. Що таке доброчинність.

Хід уроку

I. Актуалізація опорних знань учнів.

Бесіда за запитаннями

1. Що таке мораль та етика?
2. Для чого треба вивчати етику?
3. Чим етика відрізняється від інших навчальних предметів?
4. Як впливають знання з етики на духовний світ людини?

Розв'язати кросворд

По горизонталі:

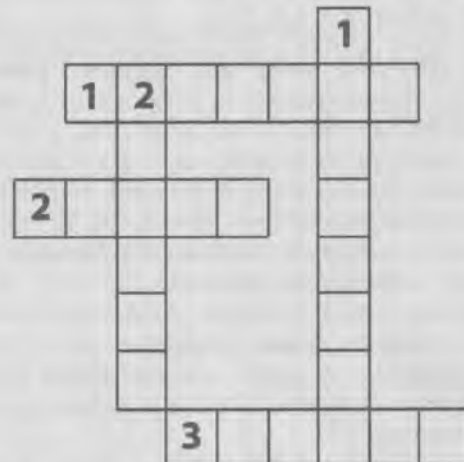
1. Позитивні моральні риси в характері людини.
2. Наука про мораль. 3. Норми та приписи (правила) поведінки в ставленні людей один до одного та до суспільства.

По вертикалі:

1. Товарний знак, ярлик, який наклеюється на товар чи його упаковку. 2. Правила поведінки.

II. Вивчення нових знань.

1. Що таке добро і зло

Учень читає вірш Л. Забашти «Людина починається з добра!»

Людина починається з добра,
 Із ласки і великої любові,
 Із батьківської хати і двора;
 З поваги, що звучить у кожному слові.

Людина починається з добра,
 З умінням співчувати, захистити.
 Це зрозуміти всім давно пора,
 Бо ми прийшли у світ добро творити.

Людина починається з добра,
 Із світла, що серця переповняє.
 Ця істина, як світ, така стара,
 А й досі на добро нас надихає.

Учитель проводить бесіду за запитаннями:

1. Що називаємо добром?
2. Як розуміє добро автор вірша?

Учні вже знають, що правила, які допомагають людям жити в мирі й злагоді, називають моральними. В основі цих правил лежить поняття «добро».

А що означає поняття «добро»?

Робота з тлумачним словником

Добро – це все позитивне в житті людей, що відповідає їхнім інтересам, бажанням, мріям.

3. Які почуття може викликати добро?

(*Щастя, задоволення.*)

4. Як ви ставитеся до висловлення мудреців: «Щоб зрозуміти, що таке добро, треба відчутти на собі зло»?

Упродовж усього існування люди хотіли вберегти себе від зла. Добро в усі часи пов'язували з любов'ю, милосердям, справедливістю, щирістю, а зло – з ненавистю, жорстокістю, підлістю, бездуховністю. Тому дуже важливо навчитися розрізняти добро і зло.

Зло – це все негативне, що руйнує життя і добробут людей.

Завдання 2 у підручнику на с. 17.

Завдання: інсценуйте ситуації, де було б показано добро і зло.

Аналіз ситуацій.

5. Наведіть приклади дій однокласників, які є проявом добра або зла.

2. Що таке вибір між добром і злом

Людина народжується ні доброю, ні злою. Вона однаково здатна чинити як добро, так і зло. Як ми можемо визначити, доброю чи злою є людина? (*За її вчинками, діяльністю.*) У кожній конкретній ситуації людина самостійно обирає, як їй діяти.

Робота з текстом оповідання Василя Сухомлинського «Звичайна людина».

Є в сухому степу колодязь. Біля колодязя – хатка. В ній живуть дідусь із онуком.

Біля колодязя на довгій мотузці відро. Їдуть по дорожці, заїжджають до колодязя, п'ють воду, дякують дідусеві.

Стерлася мотузка, перервалася, упало відро у глибокий колодязь.

Немає в дідуса другого відра. Нічим води витягнути, щоб попиту.

День не п'ють води дідусь із онуком, два дні не п'ють. Мучаться від спраги.

На третій день уранці проїжджає повз дідусеву хатину подорожній з настороженими очима. На возі в нього побачив дідусь відро під соломою.

Глянув подорожній з настороженими очима на колодязь, глянув на дідуса з онуком, ударив коней батогами і поїхав.

– Що це за людина? – питає онук дідуса.

– Це не людина, – відповідає дідусь.

Оповідні проїжджає повз дідусеву хатину подорожній з байдужими очима. Дістав з воза відро, прив'язав до мотузки, витяг води, напився, дав попити дідусеві й онукові, решту води вилив у сухий пісок, відро забрав та й поїхав.

– Що це за людина? – питає дідусь онук.

– Це не людина, – відповідає дідусь.

Увечері проїжджає повз дідусеву хатину подорожній з добрими очима. Дістав з воза відро, прив'язав до мотузки, витяг води, напився й поїхав, а відро так і стоїть на цямрині.

– Що це за людина? – питає онук.

– Звичайна людина, – відповідає дідусь.

Бесіда за запитаннями.

1. Хто така звичайна людина?
2. Що означає твердження «людина самостійно здійснює вибір між добром і злом»?
3. Як можна визначити за вчинками людини, доброю вона є чи злою?

Робота з текстом підручника (коментоване читання).

– У дитинстві вам мами і бабусі розповідали багато казок. У школі ви також їх читали. То ж назвіть, будь ласка, казки, де вживаються поняття «добро», «зло». (*Учні називають казки.*)

Учитель пропонує зробити висновок, закінчивши речення: «Доброю вважається та людина, яка в різноманітних життєвих ситуаціях, свідомо здійснюючи вибір між добром і злом, здатна...».

Робота в малих групах

Ситуації і твої дії.

1. «Ти йдеш по вулиці й бачиш: чоловік притулився до стіни...».
2. «Твій друг почав товаришувати з дівчинкою, яка тобі дуже подобається...».
3. «Ти знаєш, що твій однокласник украв гроші в учителя...».
4. «Захворіла твоя матуся...».
5. «Ти дуже поспішаєш, але назустріч тобі йде бабуся, яка сама не може перейти вулицю...».

3. Що таке добродійність

Ми говорили, що є добро, а що – зло. А зараз давайте визначимо, що таке добродійність.

Прийом «Калейдоскоп думок»

Добродійність – це корисні вчинки, зроблене добро, надання допомоги комусь.

Добродійність є однією з ознак **людяності** – щирого, доброзичливого й чуйного ставлення однієї людини до іншої чи до інших.

Меценат – це добродійник.

Наведіть приклади життєвих ситуацій, які є проявом добродійності.

Робота з текстом підручника (оповідання про діяльність гетьмана Івана Мазепи).

III. Закріплення нових знань.

1. Доберіть до поданих малюнків етичні критерії, які б характеризували дії дітей (на дошці прикріплюються малюнки, учні витягують із скриньки аркуші з написаними словами і прикріплюють до малюнків).
 2. Перевірте себе.
- Чому одні вчинки можна оцінити як добрі, інші навпаки?
 - Що таке добродійність?
- Складіть невелику розповідь про когось із своїх знайомих, кого вважаєте дуже доброю людиною, на тему «Про людину, щедру на добро».

IV. Підсумки уроку.

В етиці поняття «добро» і «зло» є основними, вони дають змогу оцінити вчинки людини з погляду її моральності. Не засвоївши, що таке добро і зло, людина не може вважатися людиною.

V. Домашнє завдання.

Опрацювати § 2 за підручником.

Скласти перелік добрих справ, які ви зробите за тиждень.